

SPREKERS EN HUN LEZINGEN
Pastoraal Congres *Wie inspireert de parochie?* 14-16 maart 2009

In volgorde van spreken.

1. Dr. Wilfried Hagemann uit Duitsland (met vertaling via koptelefoons).
2. Prof. dr. Fred van Iersel
3. Prof. dr. Bart Koet
4. Managementdeskundige Paul Donders
5. Pastoor Hans Kreuwels, pastoraal werkster Carla Koops – Roetgerink, prof. dr. Jozef Wissink en Kees Slijkerman
6. Mgr. dr. Gerard de Korte, bisschop van Groningen-Leeuwarden

ad 1.

Dr. Wilfried Hagemann, pr

Geboren in Duderstadt bij Göttingen in 1938.

Hij studeerde aan de Gregoriaanse Universiteit te Rome (1957-1967) en promoveerde op Hiëronymus. Proefschrift gepubliceerd in 1970 in Trier: *Wort als Begegnung mit Christus. Die christozentrische Schriftauslegung des Kirchenvaters Hieronymus.*

Betrokken bij het Focolare sinds 1965.

1968 – 1974 was hij spiritual director (spiritueel) van de priesteropleiding te Münster.

Hij leefde in een small Christian community en werkte als parochiepriester (1974 – 1986).

1971 – 2008 was hij verantwoordelijk voor de focolare-priesters in Noord Duitsland (ca. 100).

Hij was lid van het Centraal Comité voor Leken in Duitsland in Bonn (ZdK), 1986-1996.

Tot 2004 was hij rector van de priesteropleiding in bisdom Münster en van 2005 tot 2008 Geistlicher Rektor (geestelijk begeleider) van het vormingscentrum (Exerzitienhauses) van het bisdom Münster en verantwoordelijk voor de buitenlandse priesters in dat bisdom.

Vorming en training geven aan priesters is zijn dagelijks werk.

In 2009 begon hij in Ottmaring (bij Augsburg) een nieuw Centrum voor spiritualiteit van priesters, diakens en seminaristen (ZSP). Het nieuwe dat dit centrum biedt is een huis voor priesters in hun sabbatperiode met verfrissende cursussen in spiritualiteit en gemeenschapsvorming.

Een artikel van hem, *Catechese en spiritualiteit*, met een Nederlandse samenvatting, staat als 0298 om www.stucom.nl/parochie.

Boeken die hij schreef:

-Freundschaft mit Christus, Verlag Neue Stadt, München 1980, 7. Auflage 2007,
(vertaald in Engels, Italiaans en Nederlands);

-Verliebt in Gottes Wort. Leben, Denken und Wirken von Klaus Hemmerle, Bischof von Aachen.
Echter-Verlag Würzburg 2008.

ad 2

Prof. Dr. Fred van Iersel, diaken

Hij is hoofdaalmoezenier van de justitiële inrichtingen in Nederland en bijzonder hoogleraar in de praktische theologie aan de theologische faculteit in Tilburg. Hij is een vertrouwensman voor veel pastores en sprak ook op twee voorgaande pastorale congressen (zie op www.stucom.nl 0225 - pag. 4 - en 0164).

Hij werkt ook mee in de parochie te Amersfoort waar hij woont.

ad 3.

Prof. dr. Bart Koet, diaken

Bart J. Koet (1955) is docent NT en kan op levendige wijze de wijsheid van de Schrift actualiseren. Hij is bijzonder hoogleraar vroegchristelijke literatuur aan de Faculteit Katholieke Theologie, docent aan de Hogeschool Leiden, diaken van het bisdom Haarlem-Amsterdam, vader van vier kinderen (Lukas, Beatrijs, Benjamin en Josefien), getrouwd met Marie-José van Bolhuis.

Publicaties: Zowel zijn proefschrift, *Five Studies on the Interpretation of Scripture in Luke-Acts* (diss.: Studiorum Novi Testamenti Auxilia 14; University Press Louvain/Peeters, Leuven, 1989) als veel van zijn latere publicaties gingen over het interpreteren en het actualiseren van de wijsheid van de Schrift. In dat verband schreef hij ook veel over dromen, bijvoorbeeld een verzameling artikelen in *Dreams and Scripture in Luke-Acts. Collected Essays* (CBET, 43, Peeters, Louvain University Press, Leuven, 2006) en een meer populaire brochure: *Geloofwaardig dromen: over bijbelse en rabbijnse visies op dromen*, (Hilversum, Folkersmastichting, 2003²).

Al zijn boeken zijn nog verkrijgbaar. Voor een bibliografie van de laatste jaren, zie de website van de universiteit Tilburg): https://cgi.uvt.nl/cgi-bin/htsearch.cgi?htdig_kub_language=dutch&exclude=%2Funivers%2F&words=koet

Zijn inleiding op maandagmorgen 15 maart 2010 in het pastoraal congres gaat over:

Huisgemeentes in Korinthe. Niet alleen om na te volgen.

Een van de oudste teksten die ons iets vertelt over de verschillende groepen leerlingen van Jezus is Paulus' eerste brief aan de Korinthiërs. Bart Koet, docent NT en bijzonder hoogleraar Vroegchristelijke letterkunde van de Faculteit Katholieke Theologie (Tilburg-Utrecht) zal aan de hand van een paar passages uit de brief iets vertellen over de idealen aangaande gemeenschap. Juist omdat de conflicten die er in Korinthe waren van alle eeuwen zijn, kunnen die teksten ons als een heldere spiegel dienen en inspireren om een lerende gemeenschap te worden.

ad 4.

Paul Donders, managementdeskundige

Hij verzorgt maandagmiddag 15 maart 2010 in het pastoraal congres een workshop over: Handvatten om wensdromen te kunnen omzetten in beleidskeuzes, tijdsinvesteringen en praktische aanpak. Wat kun je doen om bij alle werkdruk nieuwe initiatieven te laten groeien en onervaren parochianen een stukje leiderschap (over kleine groepen) toe te vertrouwen. Hoe stimuleer je geestelijke leiderschap? Een stevige workshop waarin deelnemers ook kennismaken met de benaderingswijze en met het cursusaanbod van Xpand.

Wie is Paul Donders?

In 1987 werd door de Nederlander Paul Donders in Dortmund de stichting Power Management Team (PMT) opgericht. Dit is de start geweest van een snel groeiende internationale organisatie die mensen en organisaties helpt zich te ontwikkelen. Vanaf 1 januari 2005 onder de naam Xpand.

Paul Donders ontdekte in verschillende leidinggevende functies het belang van enerzijds een professionele vakkundigheid en anderzijds een goed ontwikkeld leiderschap. Vanuit zijn passie organisaties en leidinggevendenden te helpen in leiderschap te groeien, werd in 1987 een 5-daags seminar 'Planning, Organisatie en Leiderschap' ontwikkeld. Hierin werd up-to-date management knowhow verbonden met christelijke ethiek. Het seminar sloeg enorm aan en dit leidde al snel tot meerdere seminars en adviesopdrachten.

(...) In 1992 werd gestart met het seminar Creatieve Levensplanning. Een seminar waarin een combinatie van testen, workshops en individuele coaching de introductie betekende van een intensief en succesvol trainingsconcept. In 1997 kwam het gelijknamige boek op de markt. (...)

Over zijn boeken:

- *'De leider als coach, Medewerkers uitdagen en stimuleren'* - Paul Ch. Donders

Nooit goed genoeg. Altijd te weinig tijd... Als u leiding geeft, loopt u gevaar te bezwijken onder het gevoel dat u voortdurend tekortschiet. Wellicht zal het nieuwe boek van Paul Donders een keerpunt voor u zijn. Als u het leest, tenminste.

Als management-deskundige tekent de schrijver een duidelijk profiel van een succesvolle en effectieve leider. De principes die hij neerlegt, zijn zo eenvoudig en praktisch, dat u ze meteen kunt toepassen. En tot uw vreugde zult u merken dat ze werken.

'Gezond Leiderschap, deel 1' - Paul Ch. Donders

Dit is geen managementboek, maar een leidersboek.

Wil een leider werkelijk leiding kunnen geven, zo zegt Paul Donders, dan wordt dat vooral bepaald door de persoon die hij is. Als hij authentiek is, en dus geen schijn ophoudt, is de kans groot dat hij als leider zal worden aanvaard. Zijn medewerkers en collega's erkennen zijn gezag – ze geven hem 'mandaat'. Gezag en macht... Donders laat ons zien hoezeer macht met ons menszijn is verweven. En hij doet dat vooral aan de hand van Romano Guardini, een Duitse cultuurfilosoof die beklemtoont dat de uitwerking van macht sterk wordt bepaald door de normen die we hebben.

Naar de mening van Donders is leiderschap vooral de bekwaamheid om een gemeenschap op te bouwen, want daarin funtionereert een mens nu eenmaal het best. Daarvoor zal een leider de balans moeten vinden tussen de ontwikkeling van zijn kundigheid en zijn karakter. Hij doet er dan ook goed aan zijn actieve leven regelmatig te onderbreken en stil te zijn om na te denken: wellicht de allereerste opdracht van een leider. Dit praktische leerboek helpt ook om de nodige stilte te vinden voor het ordenen van uw gedachten en ideeën.

'De authentieke leider' is een werkboek om leiders te helpen zichzelf te coachen en, zo nodig, een coach te vinden op gebieden waar zij behoefte hebben aan extra inbreng.

Meer: <http://www.xpand.eu/nl/over-xpand/geschiedenis/>

ad 5 Pastoor Hans Kreuwels, pastoraal werkster Carla Koops – Roetgerink, prof. dr. Jozef Wissink en Kees Slijkerman

Maandagavond focussen we met vier sprekers op de weerbarstige parochiepraktijk:

- Hoe lukt het een pastoraal team (pastor / pastoraal teamlid) om parochianen de leiding te laten nemen over "kleine groepen (8-15 mensen) die op een of andere manier een binding hebben met de R.-K. Kerk en die regelmatig (eens per 1 à 2 weken of in blokken van bijeenkomsten) bij elkaar komen om te bidden en het geloof met elkaar te delen"?

- Wat moeten pastorale beroepskrachten doen en nalaten om parochianen zover te krijgen dat ze de rol van inspirator en leidinggevende in zo'n kleine groep op zich nemen? Hoe is de wisselwerking tussen de pastorale beroepskrachten en kleine groepen in de parochie?

Hans Kreuwels is pastoor van een aantal grote parochies in Roermond. **Carla Koops - Roetgerink** is pastoraal werkster in de St. Jorisparochie in Almelo-Noord, waarin recent drie parochies zijn gefuseerd. Beiden zijn ze in de zeer herkenbare situatie van druk, druk, druk, fusieperikelen, weinig tijd, weinig menskracht en toch willen werken aan nieuwe initiatieven en meer kleine groepen waarin word gebeden en het geloof met elkaar wordt gedeeld (Small Christian Communities). In hoeverre lukt hen dat en wat is er van hun ervaringen te leren?

Ze worden geïnterviewd door **Kees Slijkerman**, hoofdredacteur van Bouwen aan de Nieuwe Aarde en projectleider van het Pastoraal Congres. Voor het vorige congres schreef hij het boekje 'Kleine groepen in parochieverband, waarom en hoe?' (0220 op www.stucom.nl). Voorafgaand aan het congres stelt hij parochianen in Roermond en Almelo vragen over hun leidinggevende taak in kleine groepen en de rol die hun pastoor of pastoraal werkster daarbij speelt. Daarover zal hij op de maandagavond kort rapporteren, en aansluitend een interview doen met pastoor Hans Kreuwels, pastoraal werkster Carla Koops – Roetgerink.

Vervolgens zal **prof. dr. Jozef Wissink** commentaar geven op het gehoorde en kunnen ook vanuit het publiek korte ervaringsverhalen en vragen komen. Prof. Wissink is hoogleraar praktische theologie aan de Faculteit Katholieke Theologie (FKT) in Utrecht en Tilburg. Hij publiceerde bijvoorbeeld over 'Het gezag van de vrijwilligers', 'Waar staan we met kerkopbouw na 40 jaar?' en 'Reflecties over bidden nu'. Hij begeleidde het praktijkonderzoek van Peter Ambting naar kleine kerkgemeenschappen binnen een parochie in Indianapolis (USA) volgens de methode van Art Baronowski (0214 op www.stucom.nl). Meer: <http://publications.uvt.nl/repository/j.b.m.wissink/publications.html>

ad 6

Mgr. dr. Gerard de Korte

De bisschop van Groningen-Leeuwarden.

Hij was rector van de priesteropleiding het Ariënsconvict te Utrecht, deken van dekenaat IJssellanden en hulpbisschop van het aartsbisdom Utrecht.

In de bisschoppenconferentie is hij onder meer referent voor Kerk en samenleving.

Hij zal 16 maart 2010 in het pastoraal congres spreken over:

De verantwoordelijkheid van christengelovigen in het pastoraat

- Welke opdracht heeft iemand [gezien vanuit Vaticanum II, o.m. AA3] al op basis van doopsel, vormsel en van de Geest ontvangen charisma's? Een lezing over de verantwoordelijkheid die iemand op basis daarvan al heeft en over de ruimte en aanmoediging die zij/hij feitelijk krijgt van de pastorale beroepskrachten binnen parochieverband.
- Kunnen professionele pastorale krachten pastoraat overlaten aan de niet-professionals?
- Hoe kunnen christengelovigen een zelfbewustzijn ontwikkelen van wie en wat ze zijn in Christus en hoe ze volop delen in de zending van Christus?

Toelichting:

Bij pastoraat bedoelen we in dit verband 'onderling pastoraat als christenen voor elkaar' en vooral het leiding en begeleiding geven aan kleine groepen (een bijeenkomst kunnen openen en sluiten met gebed; een stukje Schriftlezing vruchtbaar toelichten/bespreken; een geestelijk gesprek voeren met leden van je kleine groep en met anderen).

Meer informatie staat in het programma, 0259-4 op www.stucom.nl

Dit is 0259-5 op www.stucom.nl